

ADHD
FELAGIÐ

Framløga fíggjarnevnd

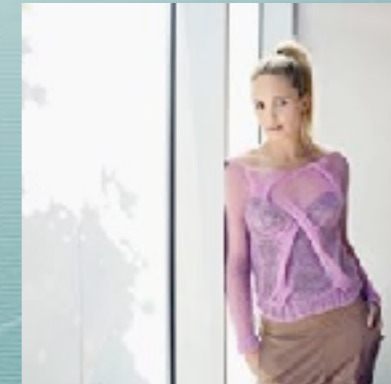
2.mars 2023

ØÐRVÍSI SAMAN

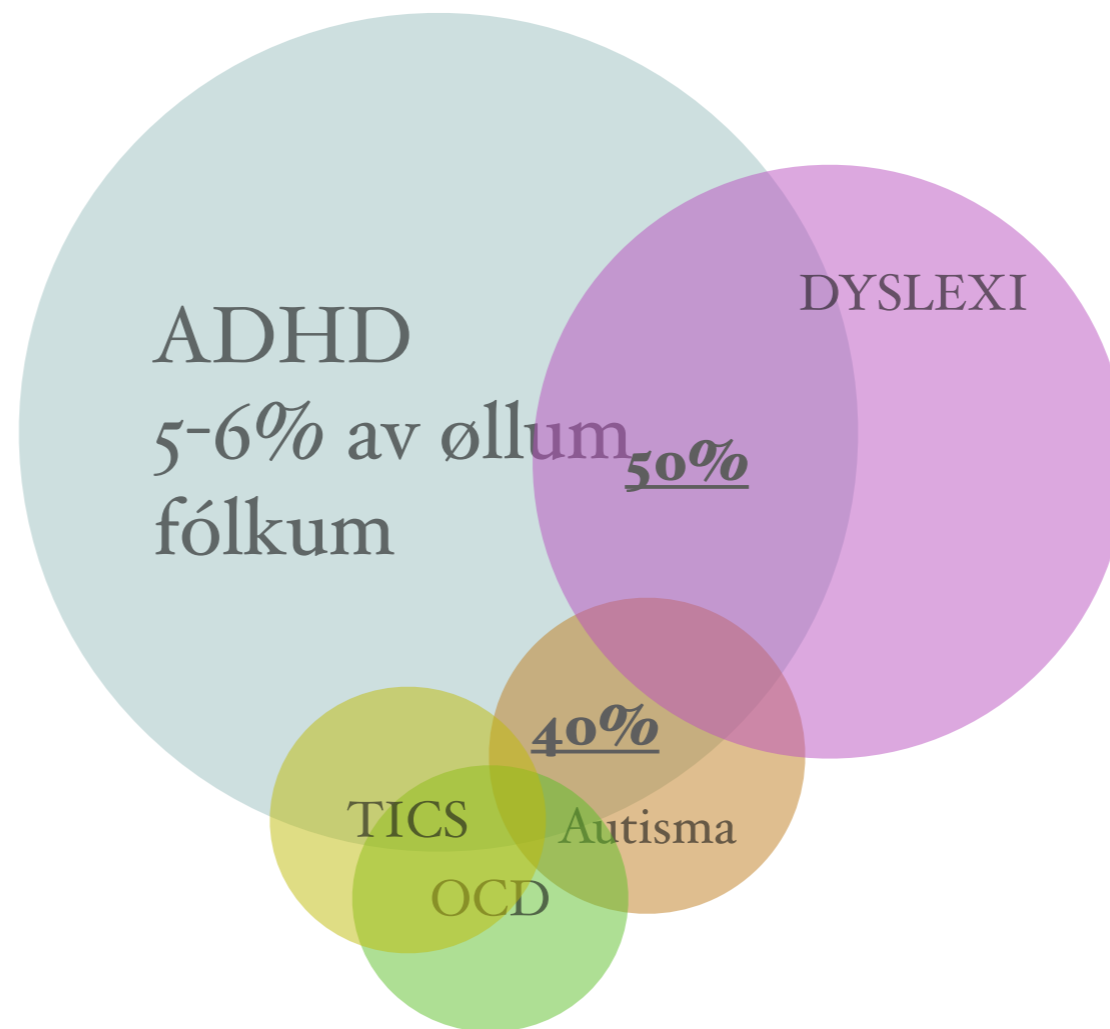
ADHD um alt Føroyar

<https://www.youtube.com/watch?v=ZnWw7Dzg5aI>

Neuropsychiatrikt órógv

- NFP -

Vælkomin til mítt lív

<https://www.youtube.com/watch?v=KN8GJE2o2fo>

Er meir ADHD nú enn fyrr?

Nei ikki reelt - men okkara samfelag og háinntøkulond generelt seta nógv størri krøv til okkara uppmerksemisførleikar

- Navigera
- Skipa okkum
- Økt stressstöði

Jacob Ørnbjerg, psykiatari í barnapsykiatri

Veidísamfeløg hava hægri títtleika - 80% arvaligt

ADHD

- *relativt nýtt*

Fyrr helt man at bert børn høvdu tað

Nýliga farin at útgreina vaksin

1902 Dr. Still, ólýdni skyldast fysiologiskt ikki sosialt !

1969 Psykiatriin heimtikin

2013 Barnapsykiatri - skipað útgreinan fyri ADHD

2019 Vaksinpsykiatri - skipað útgreinan fyri ADHD

5-6% hava ADHD = 2500 føroyingar

Í oktober 2021 - 2024 børn heilivág fyri ADHD

2019: Paradigmuskifti í Føroyum

5-6 út av hvørjum 100 hava ADHD

Um CTD felagið

**1 út av hvørjum 298
føroyingum hevur CTD-sjúku**

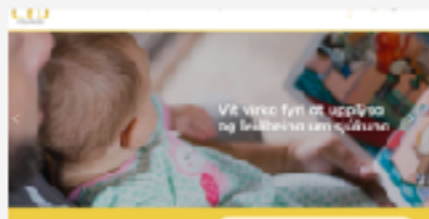
CTD bleiv á fyrsta sinni funnið í Føroyum í 1995, og síðan tá eru fleiri, ið hava fingið staðfest sjúkuna.

Tað kann vera stórkýrindi at fáa at vita at ein hevur eina lívshættisliga sjúku ella er berari av hesi sjúku – læri fyr sjúklingin sjálfan, men eisini fyr avvarandi. Tískil kann vera neyðugt at fáa ráð og vegleiðing.

[Les um felagið](#)

CTD tíðindi

[Vis fleiri tíðindi](#)

CTD felagið fingið nýggja heimasíðu

CTD felagið hevur við hjálp frá BETR, fingið nýggja, dagferða heimasíðu, soleiðis at tað skal gerast lættari, at náa eilum av...

Aðalfundur mikudagin 29. september 2021 kl.16.00

Árligi eðalfundurin verður á Hvorn mikudagin 29.09. kl. 16.00. Byrjað verður við at nýggja heimasíðan og sturtir kundandi filmar...

Stórfingin gáva til CTD felagið

CTD felagið hevur tann 3. februar fingið stórfingna gávu handaða frá einum áhugsbólki ið nú hevur valt at stuðgavað sínum virkse...

165+

hava sjúkuna

15000+

berarar av sjúkuni

37500+

kanningar

40+

limir í felagnum

Óviðgjört ADHD býr undir 50% av misnýtstu

Hvat er sambandið ímillum rúsmisnýtstu og ADHD?

18. okt. 2022

- Visti tú av, at fólk við ADD og ADHD eru í størri vanda fyri at misnýta rúсандi evni og gerast bundin av teimum?
- Og visti tú av, at 26% av teimum, sum leitaðu sær viðgerð á Blákrossheiminum í 2021, antin høvdu eina ADHD diagnosu ella fingi hana, meðan tey vóru í viðgerð?

Gransking vísir eitt greitt samband millum uppmerksemisórgv, eins og ADHD, og rúsnýtstuórgv, tað vil siga skaðiliga nýtstu og bundni av rúсандi evnum. [Ein stór fólkahelsulig kapping \(2006 v.á\)](#) at 15,2% av teimum við ADHD høvdu eisini rúsnýtstuórgv. Hetta talið er

ADHD
5-6% av
øllum
fólkum

Misnýtstu

50%

Elkin Klettheyggj

7. november kl. 18:32 · 🌐

Karina Lorentzen Dehnhardt ✓

7. november kl. 18:27 · 🌐

Nu tager jeg et emne op, som de fleste nok ikke er optaget af. Men jeg gør det alligevel, fordi jeg ikke rigtigt kan have, at det ikke er i orden. Det handler om indsattes sundhed.

Jeg synes faktisk, det er uholdbart, at 50 procent af dem, der sidder i vores fængsler, har ADHD.

Jo mere, jeg tænker over det, jo mere bliver jeg forarget bliver jeg over, at fordi man har en adfærdsforstyrrelse, så er risikoen

Fongslaði

ADHD

5-6% av öllum
fólkum

Kriminel

50%

Barnavernd

2009 kommunur 29,9 mió

2019 kommunur 75,8 mió

2020 kommunur 82,8 mió

2021 kommunur 89,8 mió / land 50,4 mió

ADHD

5-6% av øllum ?%
fólkum

Barnaverndarmál

Íløga í barnavernd pr barn

- 10.500kr. í FO í miðal

- 14.500kr í DK í miðal

467 seindiagnostiserað eru spurð

HAR NÁGON, ELLER NÁGRA AV NEDANSTÁENDE PERIODER VARIT EXTRA UTMANANDE FÖR DIG?

I grundskola	65 %
I gymnasium/högskola	48 %
Under puberteten	49 %
I arbetslivet	64 %
I föräldraskapet	52 %

Riskbeteenden

HAR DU NÁGON GÅNG I LIVET LIDIT AV, ELLER KÄNT

Ångest/depression	84 %
Utanförskap	83 %
Utmattningsdepression	74 %
Suicidtankar	45 %
Missbruk/beroende	31 %
Ätstörning	30 %
Självskaðabeteende	21 %

ADHD
5-6% av öllum
fólkum

Mistrivnað
ur úi skúla

Angist

Tunglyn
di

Samfælgsøkonomiskur týðningur

Nyt fra

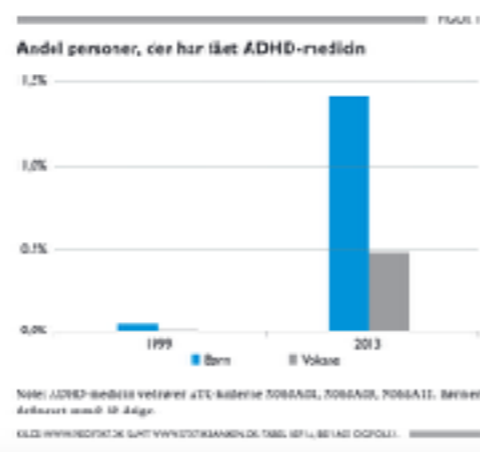
September 2014

ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED

ADHD koster ubehandlet knap 3 mia. kroner om året – prisen pr. individ for de lidt sværere tilfælde er på knap 150.000 kroner om året

For første gang – nogen sinde – bliver der sat kroner og øre på, hvilke omkostninger ADHD ubehandlet påfører den enkelte og samfundet. Den samlede pris er på 2,8 mia. kr. om året, hvilket er knap 150.000 kr. pr. individ. Prisen er mål for mennesker, der først er blevet diagnosticeret som voksne. Det er således priser, når der ikke gøres noget ved lidelsen, besejgt for den gruppe, der er hårdt nok ramt til, at lidelsen opløses.

Det viser en analyse, som en forskergruppe bestående af forskere fra Copenhagen Business School (CBS), Aarhus Universitetshospital og University of Nottingham har gennemført for Rockwool Fondens Forskningsenhed. I analysen medregnes alle, der har fået konstateret ADHD, dvs. har en diagnose eller modtager ADHD-medicin, og hvor lidelsen selv har været tydelig nok til, at den blev opdaget.

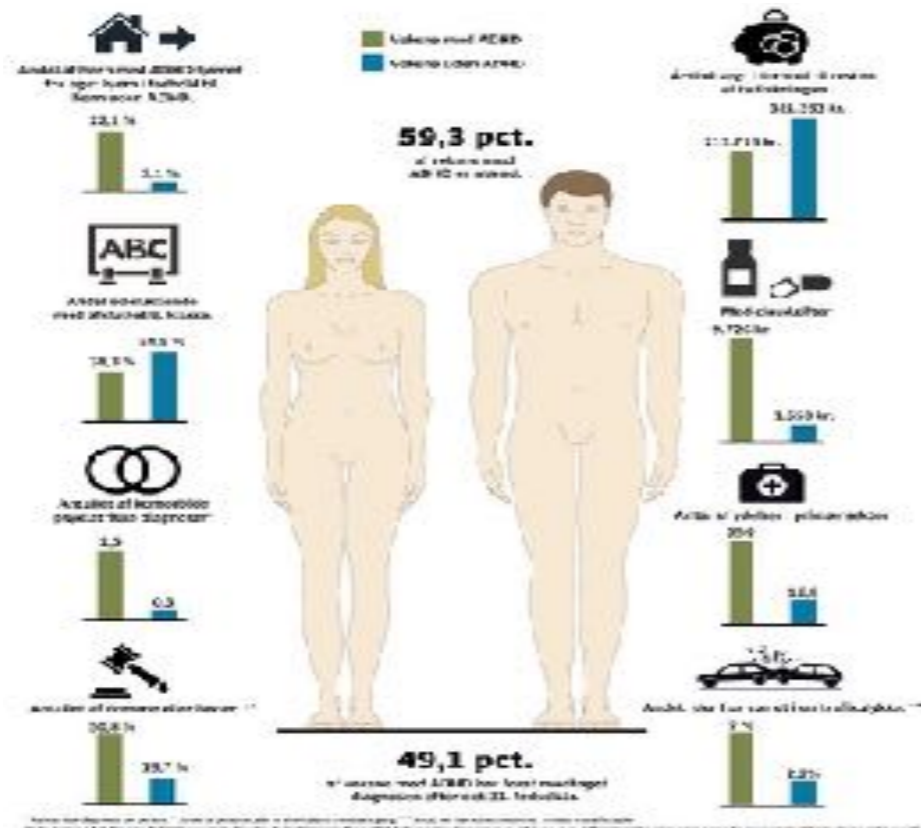

ADHD koster det offentlige dyrt

TABEL 3
Offentlige omkostninger ved ADHD i 2010, når der sammenlignes med saskende (kr. pr. person)

Overførsler	Kontanthjælp	-7.746
	Sygedagpenge	-28.133
	Førtidspension	-11.969
	Skat	-30.561
	Trafik og kriminalitet	Trafikulykker
	Kriminalitet	-2.389
	Anbringelser	Anbringelser
	Forskyggende tiltag	-1.140
	Uddannelse	Uddannelse
	SU	115
	Sundhed	Sygehuse
	Alment praktiserende læger	-1.492
	Speciallæger	-563
	Psykologer	-2.041
	Andre læger	-256
	Udgifter til receptpligtig medicin	-5.114
Samlede offentlige omkostninger		-101.028

Kilde: ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED

Nógv megna ikki arbeiðsmarknaðin

- Arbeiðsleys
- Undir radaranum
- Arbeiðsbúgving
- Vart starv
- Arbeiðsroynd
- Fyritíðarpensión
- Langtíðar sjúkrameldað

ADHD
5-6% av øllum
fólkum

?% Arbeiðsfør

Avbjóðing og loysn

Í dag hava vit vitan og viðgerð, at hjálpa hesum bólkinum, sum vit ikki høvdu fyrr!

Trupuleiki:

óviðgjørt ADHD/ADD gevur nógv verri lívsgóðsku er menniskjaligt og samfelagsligt dýrt

Hóttan:

Manglandi íløga í fyrribyrging, neiligi hugburðurin til diagnosuna og alt ov long útgreiningartíð/skipanarfeilir

Loysn:

- viðurkenning og javnseting*
- tíðliga viðgerð, gevur somu lívsgóðsku, sum onnur*

Fyrimunir:

- færri útreiðslur til heilsu- & almannaverk*
- minni misnýtsla*
- færri barnaverndarsakir*
- fleiri í arbeiði*
- minni kriminalitetur*

ADHDnevndir 2019-2023

28 - 500 limir

“ØÐRVÍSI SAMAN”

ADHDnevndin 2023

Felagsskapur undir MEGD

Varðar hjá ADHDfelagnum

2019 Herferð #viðurkenning

2019 ADHDmagnartak ráðstevna í NLH

2019-2023 ADHDrundferð kring landið

2019 Oktober sum ADHDtilvitanarmánaður

2020 Samstarv við norðurlensk ADHDfeløg

2020 Sjálvhjálparbólkar árliga 10-15

2021 ADHD/Autismu vegleiðing

2022 ADHDkafé hvønn mánaða

Filmar/podvørp

Stroyma og goyma fyrilestrar

Upplýsandi tiltøk

Undirvísing

Byrjaði í júní 2021 sum 1 ára royndarverkætlan.
Fingu játtan frá AMR á 250.000kr í 2022

ADHD/Autismuvegleiðingin

12mdr.	7mdr	Slag av hjálp
22	17	Hjálp til fyrisiting
32	27	Hjálp til skriftligar kærur
69	57	Fysisk vegleiðing
22	26	Hjásitari
137	92	Uppkøll

Sjálvhjálparbólkar

Byrjað í samstarv við danska ADHD felagið

Fingið manual og upplæring

Fakfólk hava bólkar

25 bólkar fyri børn, ung, menn, kvinnur og foreldur.

8-14 fólk hvønn ból

Ynski: bólkar og lokalfeløg í Suðri, Sandi, Vágum og Klaksvík

Ynski: samstarv við onnur tilboð t.d. Spælival vm.

Fíggjarætlan

Útreiðslur

300.000kr. 23 bólkar árliga kring alt landið:

4 x barnabólkar 4 x ungdómsbólkar 4 x mannfólkabólkar 4 x kvinnubólkar 2 x makabólkar 5 x foreldrabólkar

150.000kr Vegleiðari (løn, flutning, frágreiðing og serkøna lógarhjálp)

350.000kr Aðalskrivari ma. samskipa lokalar deildir í Suðoy, Sandoy, Norðoyggjum, Vágum

100.000kr Hagtøl, frágreiðingar, kunningartilfar, heimasíða, fyrilestrar og upplýsing

50.000kr Tiltøk, fundir og ráðstevnur

50.000kr Skrivstova, rokniskapur, leiga

1.000.000kr í alt

Inntøkur:

155.000kr limagjald og stuðul

Fíggjartørvur er sostatt: 845.000kr

Við hjálp megnar tú

<https://www.youtube.com/watch?v=2kEmcVoFiuY>

Hugburðsbroyting:

Fyrr bundu tey vinstri hond niður, tí øll skuldu skriva við høgru!

Í dag vita vit, at menniskju eru ymisk!

Málið er, at neurodivers verða rúmaði, viðurkend við at samfelagið tekur ábyrgd og atlit.

TAKK FYRI

Leinkjur

- adhd.fo
- <https://adhd.fo/filmar/>

